

Sygn. akt II DSS 18/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Tomczyński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Zubert

Ławnik Agata Pawlak

w sprawie J. S. sędziego Sądu Rejonowego w J.
obwinionego o popełnienie przewinienia służbowego z art. 107 § 1 ustawy z dnia 27
lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. 2016, poz. 2062 t.j.)
po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na rozprawie w dniu 5 czerwca 2019 r.,
odwołania obwinionego
od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 23 kwietnia 2018 r., sygn. akt ASD [...]

I. utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie;

II. koszty postępowania przejmuje na rachunek Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

II DSS 18/18

I. Opis orzeczenia sądu I instancji wydanego w postępowaniu pierwotnym

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...] wyrokiem z dnia 25 września 2017 r., sygn. akt ASD [...], (k. 27-30) w sprawie J. S. – obwinionego o to, że w dniu 29 maja 2015 r. będąc sędzią Sądu Rejonowego w J. i przewodniczącym Wydziału Karnego tego Sądu, nie nadał biegu wnioskowi oskarżonego T. K. w sprawie II K [...] o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku wydanego w dniu 27 marca 2015 r., w wyniku czego po uprzednim nieuwzględnieniu przez sąd sprzeciwu oskarżonego od wyroku zaocznego, wydał w dniu 19 listopada 2015 r. zarządzenie o wykonaniu wyroku w sprawie II K [...], w którym wymierzono T. K. karę 50 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość stawki na kwotę 10 zł, tj. oczywistą i rażącą obrazę przepisu art. 422 § 1 kpk i art. 482 § 1 kpk tj. o przewinienie służbowe z art. 107 § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej usp):

- 1) uniewinnił obwinionego od popełnienia zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego;
- 2) obciążył Skarb Państwa kosztami postępowania dyscyplinarnego.

II. Odwołanie i zarzuty Ministra Sprawiedliwości

Minister Sprawiedliwości w dniu 24 października 2017 r. złożył odwołanie od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 25 września 2017 r., sygn. akt ASD [...], zaskarżając go w całości na niekorzyść obwinionego. Na podstawie art. 427 § 1 i art. 438 pkt 2 i 3 kpk w związku z art. 128 usp zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

- 1) obrazę przepisów postępowania tj. art. 4 i art. 7 kpk w związku z art. 128 usp polegającą na naruszeniu zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego przy ocenie dowodów przeprowadzonych

na okoliczność zachowania się sędziego związanego z zarzucanym mu czynem, a także przez interpretowanie wszystkich ustaleń z pogwałceniem zasady obiektywizmu, całkowicie arbitralnie i jednostronnie na korzyść obwinionego, co mogło mieć wpływ na treść orzeczenia;

- 2) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na jego treść, sprowadzający się do przyjęcia, że zachowanie obwinionego polegające na tym że w dniu 29 maja 2015 roku w J. będąc sędzią Sądu Rejonowego w J., przewodniczącym Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w J., nie nadał biegu wnioskowi oskarżonego T. K. w sprawie II K [...] o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku wydanego w dniu 27 marca 2015 roku, w wyniku czego po uprzednim nieuwzględnieniu przez sąd sprzeciwu oskarżonego od wyroku zaocznego, wydał w dniu 19 listopada 2015 roku zarządzenie o wykonaniu wyroku w sprawie II K [...], w którym wymierzono T. K. karę 50 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość stawki na kwotę 10 zł, tj. oczywistą i rażącą obrazę przepisu art. 422 § 1 kpk i art. 482 § 1 kpk – nie spowodowało szkody, nie naruszyło istotnych interesów oskarżonego, a także nie przyczyniło się do negatywnej oceny wymiaru sprawiedliwości w oczach społeczeństwa.

Na podstawie art. 427 § 1 i art. 454 § 1 kpk w związku z art. 128 usp Minister Sprawiedliwości wniósł o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu – Sądowi Dyscyplinarnemu w [...] do ponownego rozpoznania.

III. Odwołanie i zarzuty rzecznika dyscyplinarnego

Od wyroku sądu I instancji z dnia 25 września 2017 r. odwołanie wniósł również w dniu 31 października 2017 r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego dla Okręgu Sądu Apelacyjnego w [...]. Zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść obwinionego. Zarzucił wyrokowi błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku poprzez uznanie, że zarzucane zachowanie obwinionego cechował niewielki stopień zawinienia, a jego następstwem nie były negatywne skutki naruszenia

prawa w sferze interesów uczestnika postępowania i wymiaru sprawiedliwości w sytuacji, gdy ocena nie pomijająca części ujawnionych okoliczności powinna prowadzić do wniosku o wypełnieniu znamion przewinienia dyscyplinarnego.

IV. Opis orzeczenia Sądu Najwyższego wydanego w postępowaniu pierwotnym

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny wyrokiem z dnia 20 lutego 2018 r., sygn. akt SNO 64/17, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu – Sądowi Dyscyplinarnemu w [...].

V. Opis orzeczenia sądu I instancji wydanego w postępowaniu ponownym

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny w [...] po rozpoznaniu w dniu 23 kwietnia 2018 r. sprawy obwinionego J. S. wyrokiem z dnia 23 kwietnia 2018 roku, sygn. akt ASD [...]:

- 1) uznał obwinionego za winnego tego, że w dniu 19 listopada 2015 r., jako przewodniczący Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w J., wydał zarządzenie o wykonaniu nieprawomocnego wyroku w sprawie II K [...], w którym wymierzono T. K. karę 50 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość stawki na kwotę 10 złotych, czym dopuścił się oczywistej i rażącej obrazy przepisu art. 9 § 1 kkw w związku z § 348 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości – Regulamin urzędowania sądów powszechnych z dnia 25 czerwca 2015 roku, tj. przewinienia służbowego z art. 107 § 1 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych i na podstawie art. 109 § 5 ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych odstąpił od wymierzenia obwinionemu kary;
- 2) obciążył kosztami postępowania dyscyplinarnego Skarb Państwa.

VI. Odwołanie i zarzuty obwinionego

Obwiniony w dniu 18 czerwca 2018 r. złożył odwołanie od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w [...] z dnia 23 kwietnia 2018 r., zaskarżając go w całości. Zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu:

- 1) błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, iż dnia 29 maja 2015 roku obwiniony był zobowiązany do wydania zarządzenia odnoszącego się do złożonego przez oskarżonego w sprawie II K [...] Sądu Rejonowego w J. wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku w sytuacji, gdy w tym czasie wnioskowi temu nie można było nadać biegu z uwagi na konieczność rozstrzygnięcia o złożonym w tym czasie sprzeciwie oskarżonego od wyroku zaocznego;
- 2) naruszenie art. 107 § 1 usp poprzez przyjęcie, że czyn przypisany obwinionemu w zaskarżonym wyroku stanowi przewinienie służbowe, o którym mowa w tym przepisie, podczas gdy ustalone zachowanie nie miało charakteru oczywistej i rażącej obrazy przepisów prawa;
- 3) ewentualnie błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający decydujący wpływ na jego treść polegający na przyjęciu, że oceniane zachowanie cechowało się społeczną szkodliwością wyższą, niż znikoma.

Obwiniony wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i o uniewinnienie go od popełnienia zarzucanego mu czynu.

VII. Rozważania Sądu Najwyższego

Odwołanie jest bezzasadne.

Kluczowe dla rozstrzygnięcia sprawy jest – w pierwszym rzędzie – ustalenie, czy miało miejsce przewinienie służbowe polegające na oczywistej i rażącej obrazy przepisu prawa, a w przypadku odpowiedzi twierdzącej ustalenie, czy z uwagi na znikomą społeczną szkodliwość czynu nie powinno dojść do umorzenia postępowania pomimo spełnienia przesłanek z art. 107 § 1 usp.

Po pierwsze stwierdzić należy, że stwierdzone naruszenie prawa miało charakter rażący i oczywisty. Oczywistość naruszenia polega na skierowaniu do wykonania wbrew art. 482 kpk, 9 § 1 kkw i § 348 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 czerwca 2015 roku Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz.U. poz. 925) orzeczenia, któremu brakowało cechy prawomocności / wykonalności.

Przewodniczący wydziału nie może zasłaniać się w tej kwestii nadmiarem pracy, a usprawiedliwieniem nie jest nietypowe, dualistyczne rozwiązanie co do sposobu zaskarżenia. Oczywistość naruszenia wynika także z faktu, że w uzasadnieniu wyroku po rozpoznaniu sprzeciwu znalazła się adnotacja o konieczności procedowania wniosku o uzasadnienie złożonego przez oskarżonego T. K.. W tej kwestii, podobnie jak i co do rażącego charakteru obrazy przepisów postępowania, Sąd Najwyższy w pełni podziela zapatrywanie zawarte w orzeczeniu sądu I instancji (orzeczenie z dnia 23 kwietnia 2018 roku) oraz we wcześniejszym orzeczeniu Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2018 roku, który wyraźnie wskazał na dwa aspekty rażącego naruszenia przepisów, a mianowicie narażenie na bezpodstawną szkodę obywatela (tylko nieskuteczność egzekucji uchroniła go przed utratą środków finansowych) oraz narażenie dobrego imienia wymiaru sprawiedliwości.

Naprawa popełnionego przez wymiar sprawiedliwości błędu wynikała z działania T. K., a nie obwinionego czy systemu kontroli. Taka sytuacja podważa zaufanie do sądownictwa.

Po jednoznacznym ustaleniu zaistnienia znamion z art. 107 § 1 usp należy przejść do oceny możliwości uznania, że czyn przypisany obwinionemu cechuje się znikomą społeczną szkodliwością.

Sine dubio, w sprawie istnieje szereg okoliczności łagodzących. Należą do nich rozłożona w czasie wieloetapowość procedury zaskarżenia czynności wyroku zaocznego, brak ostatecznego wykonania kary głównej i kary zastępczej, bardzo dobra opinia o obwinionym, duża ilość pracy jaką miał do wykonania sędzia, wykonywane jednocześnie obowiązki orzecznicze i przewodniczącego wydziału. Te

wszystkie okoliczności stały się podstawą dla sądu I instancji do odstąpienia od wymierzenia kary.

Sąd *a quo* uznał bowiem, że jakakolwiek kara (nawet najlżejsza) stanowić będzie nadmierną i nieusprawiedliwioną dolegliwość. Zdaniem skarżącego wymienione wyżej okoliczności powinny skutkować uznaniem znikomej społecznej szkodliwości czynu. Z taką konstatacją zgodzić się nie można, zwłaszcza biorąc pod uwagę wyżej wymienione zapatrywanie Sądu Najwyższego przy pierwotnym rozpoznawaniu odwołania oraz wykonanie przez sąd I instancji wskazań sądu odwoławczego, zgodnie z art. 442 § 3 kpk.

Jak już podniesiono w tym uzasadnieniu oraz jak wynika z uzasadnień obu wskazanych wyżej sądów w niniejszej sprawie pojawiają się także okoliczności obciążające obwinionego. Należą do nich narażenie obywatela na poważną szkodę bez jego winy (oraz brak konwalidacji tej sytuacji w wyniku działań sądu), a także poważne zagrożenie dobra wymiaru sprawiedliwości. Potencjalnym skutkiem nieuprawnionego uznania orzeczenia za prawomocne mogło być wykonanie zastępczej kary ograniczenia wolności, a nawet pozbawienia wolności. Już sama taka możliwość uderza mocno w wizerunek wymiaru sprawiedliwości.

Z tego względu niemożliwe było uznanie, że społeczna szkodliwość czynu obwinionego była znikoma. Społeczna szkodliwość czynu nie była wprawdzie znaczna i zostało to uchwycone przez sąd I instancji, który odstąpił od wymierzenia kary. W okolicznościach niniejszej sprawy nie było podstaw do rozważenia łagodniejszego dla obwinionego rozstrzygnięcia niż to, które przyjął sąd I instancji.

Z tych względów Sąd orzekł jak w sentencji, a o kosztach orzekając na podstawie art. 133 usp.